

nr 1/2011 (36), juuni 2011

ARVAMUS:

Millised järelused tulevad välja Noorsootöötajate pädevuste ja koolitusvajaduste uuringust. **Lk 2**

UUDISED:

Ida-Virumaal tutvustati ettevõtlikke haridusasutusi. **Lk 3**

EUROOPA NOORED:

Euroopa Noortenädalat tähistati nii Brüsselis kui ka Eestis. **Lk 5**

FOOKUS:

Stardiplats aitab noortel avastada oma tööalaseid tugevusi. **Lk 4**

VÄLISAKEN:

Eesti noorsootöötajad käisid põhjanaabrite juures Oulus noorteinfo turundusalasel seminaril. **Lk 6**

ERINOORSOOTÖÖ:

Millised mõtted jäid kõlama erinoorsootöö mõttetalgutelt Hiromant? **Lk 7**

PERSOON:

Tunnustatud noorsootöötaja Kerli Kõiv: Oleksin meeleldi Rõuge noor! **Lk 8**

Noorte interneti-TV suurprojekt ehk Euroopa päev noortekeskustes

Üheksandal mail, Euroopa päeval korraldas Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Eesti kõigis maakondades ühise Noorte Euroopa Päeva.

Kristiina Tilk

Kõigis maakondades valiti eelnevalt üks noortekeskus, kus viidi kogu päeva kestel läbi Euroopa Liidu teemalised töötoad, viktoriinid, minimesid, esinemised ja flashmob'id. Kogu päeva juhtis üle-eestiliselt Lenna Kuurmaa, kes asus Karksi Valla Kultuurikeskuses.

„See päev oli meie jaoks järjekordne õnnestumine Eesti noorsootöös, kuna meie noortekeskused ja noored ületasid vabariikliku pressi künnise toreda ja ühtse sõnumiga, et me oleme olemas, meid on palju ning me oskame teha koostööd ja kasutada tänapäevaseid IT-lahendusi. Samuti läks korda plaan tõestada väiksemate paikade noortele, et ka nemad asuvad Euroopas, sest nemad olid sellel päeval tähelepanu keskmes ja Euroopa Liidu pealinnad olid Eestis,“ ütles Noorte Euroopa Päeva projektijuht Indrek Palu.

Sellel päeval tähistati 61 aastat tagasi astutud esimest sammu praeguse Euroopa Liidu väljakujunemise suunas. Kogu päeva hõlmav teema oli ühine Euroopa, eesmärgiga anda mõista, et kõigil on Euroopas võrdsed võimalused, kuid edu tagab ühiselt tegutsemine.

Päeva jooksul toimusid mitmed üle-eestilised Noorte Euroopa Päevaga seotud konkursid, millest esimene oli keskuste poolt ühe maa euroopa hümnilaulmine ja teiseks flashmob-videote võistlus, mis vastavalt reeglitele tuli eelnevalt lisada selleks ettenähtud youtube keskkonda ja teatud kellajaks loeti nende peal olevate klikkide arv lihtsalt kokku. Kolmandaks jõukatsumiseks oli Euroopa SMS-mälumäng, mis toimus samal ajal ning reaalse tulemuse näitudega suurtel ekraanidel kõigis keskustes. Hümnilaul-

EUROOPA PÄEVA korraldanud keskused:

- Harjumaa - Keila Noortekeskus
- Ida-Virumaa - Maidla Noortekeskus
- Järvamaa - Türi Noortekeskus
- Jõgevamaa - Põltsamaa noorte- ja elukestva õppe keskus
- Lääne-Virumaa - Roela Noortemaja
- Läänemaa - Haapsalu Noorte Huvikeskus
- Pärnumaa - Pärnu Noorte Vabaajakeskus
- Põlvamaa - Vastse-Kuuste Noortekeskus koos Põlva ANK-iga
- Raplamaa - Kehtna valla ANK
- Saaremaa & Hiiumaa - Muhu ANK
- Tartumaa - Tähe Noortekeskus ja MTÜ Öökull
- Viljandimaa & Valgamaa - Karksi-Nuia Noortekeskus
- Võrumaa - Meremäe Noortekeskus

Vahetusõpilane Saksamaalt: Wiebke rääkis oma kodumaast ja Eesti-Saksa noorte erinevustest ning sarnasustest.

mise ja flashmob'ide võistlus oli lihtne - kes kogus etteantud kellajaks kõige rohkem klikke, oli võitja.

Enim fänni oli seekord hümnilaulmisel Maidla Noortekeskusel ning flashmob'i esitlustest kogus enim klikke Keila Noortekeskuse video. Euroopa SMS-mälumäng oli tehtud koostöös Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liiduga ning kõik 13 keskust said samal ajal valikvastustega küsimusi telefonidele ning kui nad vastasid õigesti, said uue küsimuse, et edasi minna, kokku oli 27 küsimust iga Euroopa Liidu maa kohta. Väga tihe rebimine käis Türi, Haapsalu ja Karksi noortekeskuse vahel, kuid Haapsalu pälvis hea lõuspurdiga napi võidu.

„Päev oli väga edukas, kuna meie ettevalmistusaeg rahastamise hetkest kuni Noorte Euroopa Päevani oli napp kolm nädalat. Suurimaks uuenduseks ning väljakutseks terve päeva jooksul oli ambitsioonikas tahe viia läbi mammut-interneti-otseülekanne 13. keskuse vahel ning seeläbi toota igas keskusel toimunud huvitavatest tegevustest ühtsele kanalile pilti, mis ühel ajal igale poole jõuab,“ ütles projektijuht Indrek Palu tagasi vaadates ning lisas tunnustavalt, et selle nimel tegi tööd kolmeliikmeline meeskond Tartus, kes kogu selle aja programmi ohjes hoidis.

Üritustel osales 76 noortekeskust ja kooli ning peaaegu 300 erinevat organisatsiooni ja seltsingut üle kogu Eesti. Kokku osales üritustel Eestis ligi 3000 noort. Lisaks külastas interneti-TV-d päeva jooksul ligi 4500 inimest ning eelnevalt valminud hümnid ja flashmob'id said youtube's üle 4500 klikki.

Otselülituste paikadeks olid korraldajad teadlikult valinud väiksemad keskused, mitte suurtes linnades olevad, juhtimaks tähelepanu Euroopa Noorte projektide kaudu maanoortele pakutavatele võimalustele. Ettevõtmist toetasid Euroopa Komisjoni Eesti esindus ja Eesti Riigikantselei.

Tauno Tammik, Kehtna poiss, viib läbi jumpstile töötuba.

Fotod: AARE HINDREMÄE

Noorteseire Aastaraamat 2010 - noorte töötust aitab lahendada noorsootöö

SA Poliitikauuringute Keskkuse Praxis koostatud 2010. aasta Noorteseire Aastaraamatut jõutakse tõdemuseni, et kuigi noorte töötus on Eestis ulatuslik probleem, saavad noorsootöötajad selle leevendamise olulise panuse anda.

Teelemari Loonet

Praegu peab tööturul aktiivsetest Eesti noortest tervelt 33 protsenti enese töötuks

olemisega leppima ning see näitaja on üks Euroopa Liidu kõrgemaid. Üks võimalus nukra olukorra parandamisel on noorsootöö, mille kaudu saab noortele tööturul konkurentsieelist andvaid kogemusi, oskusi ja kontakte pakuda.

Nii Euroopa Liidus kui ka Eestis avaldatud noorsootöö suunisdokumendid rõhuvad noorte olukorra parandamiseks tööturul noorte töökas-

vatus ja nende tööturulaste murede lahendamisele. Eelkõige selle kaudu, et õpingute kõrvalt noorsootöös osaledes saadud mitteformaalsed töö- ja õpikogemused annavad noortele tööturul konkurentsieelise. Samuti võib noorsootöö pakkuda suhtlusvõrgustikke, olulisi kontakte ja sotsiaalset kapitali, mis töö leidmisel ja hoidmisel üha tähtsamat rolli mängivad. Edasi loe lk 4

TOIMETAJA VEERG

Noorsootõtaja vajab märkamist ja tunnustamist

Eelmise ajalehe Aken numbri ilmumisest möödunud aasta novembris on läinud pool aastat. Vahepeal on olnud paus. Seda õnneks vaid lehenumbrite ilmumises, noorsootöö on reipalt edasi sammunud. Seetõttu võib juhtuda, et kõik oluline info ja kajastamist väärt olevad teemad ühte lehte, mis on varasemaga võrreldes ka mahult väiksem, ära ei mahu.

Vahetunud on ka lehe väljaandja ja tegijad. Noorsootõtajate ja noortega tegelevate inimeste seas oli Aken oodatud lugemisvara. Siinkohal ütlen tänusõnad Eesti Noorteühenduste Liidule, eelmistele peatoimetajatele, lehetegijatele ja kolleegiumile. Nii, nagu teie, püüame meiega anda lehelugeja jaoks endast parima. Oma senises toimetajatöös noortelehega Skriim olen kokku puutunud küll noorte teemadega, kuid mitte süsteemselt toimiva noortepoliitika, erinevate katusorganisatsioonide ja olemasolevate toetusprogrammidega. Enda jaoks esimest numbrit planeerides ja hiljem toimetades sai see valdkond mulle hulga selgemaks ja arusaadavamaks. Kõik endised Akna koostööpartnerid ja kirjutajad, uute tegijate kontaktid leiata siitsamalt lehelt.

Suvealguse Aken on võtnud fookusesse teema: noored ja tööturg. Heameel on tõdeda, et tänava suvel pakub õpilasmalev tööd rohkem kui 5000 noorele. Lisaks malevale ja tööproovile on noortel võimalus kaasa lüüa paljudes vabatahtlikes tegevustes ning ka oma ideid välja pakkuda ja ellu viia. Ole ainult julge ja anna endast märku! Kõik need kogemused on noorele tulevikus tööturule sisenemisel kasuks. Samas, olgu noor ise kui tahes ergas ja kärmas, sellest üksi ei piisa. Olema peab veel üks lüli – noorsootõtaja, olgu ta siis noortekeskuses, koolis, omavalitsuses, nõustamiskeskuses, MTÜ-s või kus iganes.

Arvan, et iga vähegi enesest lugupidav omavalitsus peaks kriitiliselt üle vaatama, kas noortel on nende piirkonnas võimalik tegutseda ja kellelegi, kellest tõeliselt tuge leida, toetuda. Kas maapiirkonda, kus on toimiv sadakonna lapsega jätkusuutlik põhikool, ei peaks mitte panustama rohkem kui poole kohaga huvijuht koolis? Eeskujuks seaksin julgesti Võrumaal Rõuge valla, seal ei väärtustata tänase lehe persooni Kerli Kõivu sõnul mitte ainult noori, vaid kõiki elanikkonnagruppe ja isearanis oluliseks peetakse meeskonnatööd ja võrgustumist.

Hea noortepoliitikat rakendav ja toetav ametnik, vaata enda ümber ja märka inimest, nii noorsootõtajat kui ka noort! Ma usun, et Sa seda teed. Tee veel. Tee rohkem! Tee tegijatele pai! Nad on seda väärt. Teadupärast kasvab see, millele sa annad energiat. Panusta siis heale ja pane veel enne jaani pai-seeme idanema!

Peatoimetaja: Liis Ehavere

Ajakirjanikud: Teelemari Loonet, Kristiina Tilk, Maris Männiste, Liis Kängsepp, Helene Loonet, Siim Jõgis

Ajalehe Aken väljaandmist ja veebilehe haldamist rahastab Euroopa Sotsiaalfondi programm "Noorsootöö kvaliteedi arendamine"

Väljaandja: OÜ Nädaline

Aadress: Viljandi mnt 6, 79511 Rapla, Eesti

Telefon: 489 2130, GSM: 529 3996

E-post: aken@nadaline.ee, aken.enl.ee

Trükk: AS Kroonpress. Tiraaž: 3500

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

Noorsootõtajad sooviksid kättesaadavamaid koolitusi

Äsja avaldatud „Noorsootõtajate pädevuste ja koolitusvajaduste uuring“ viitab noorsootöövaldkonna vähesele rahastamisele ning täiendõppe vähesele kättesaadavusele.

Maris Männiste

Uuringu tulemustest nähtub, et umbes pool noorsootõtajast teevad noorsootööd põhitöona. Suur osa noorsootööst tehakse kõrval- või lisatöona või vabatahtlikkuse korras. Noorsootõtajate puhul on tavaline, et töötatakse ühel ajal mitmel ametikohal.

Marju Põld, portaali karjaaripold.ee nõustaja, on arvamusel, et noorsootõtaja töökoormus oleneb suurel määral kohaliku omavalitsuse rahakotist ja/või prioriteetidest.

„Osakoormusega või mitmel kohal korraga töötamine (ületöötamine) mõjutab noorsootõtajat kindlasti pärssivalt, sest sellistel tingimustel ei saa maksimaalselt panustada noortega tehtavasse töösse ja see kindlasti ei ole hea noorsootöö kvaliteedile,“ leiab Põld. Ka uuringus osalenud noorsootõtajad nägid peamise takistusena oma töö tegemisel rahanappust.

Noorte passiivsus ja tunnustusepuudus

Oluliste probleemidena mainiti laste ja noorte passiivsust ning noorsootöö vähest väärtustamist, samuti inimressursside puudust. Helena Stenberg, Lille maja noorsootöö spetsialist, on samuti arvamusel, et noorsootööd piisavalt ei väärtustata.

„Oleneb, mida üldse väärtustamise all silmas pidada. Kas töötasu ja puhkuse pikust, tunnustust väljastpoolt noorsootöö sektorit? Tore on, et näiteks Tartu linn ja Eesti Noorsootöö Keskus kord aas-

Noorsootõtajad koolitusel.

Foto: enterprisingself.com

tas siiski parimaid noorsootöö tegijaid ja projekte tunnustavad ja esile tõstavad,“ on Stenberg arvamusel.

Samamoodi peab ta noorsootöö väärtustamisest rääkides oluliseks riigi rolli. „Kui riik soovib hoida noorsootöö kvaliteeti ja know-how'd, siis on selge, et tuleks teha pingutusi, et noorsootõtajaid oma töö juures hoida ja arendada, pakkudes neile nende töö eest ka õiglasemat palka ja muid sotsiaalseid garantiisid. Arvan, et riik annab ühiskonnale eeskujuga, kuidas noorsootöösse tuleb suhtuda. Kuna noorsootöö ei ole äri sektor, kus nõudlus kujundab teenuse hinna, siis on riigipoolne toetus sellele valdkonnale väga määrava tähtsusega.“

Peavad enesetäiendust oluliseks

Antud uuringu põhjal noorsootõtajate jaoks oluline roll koolitustel. Viimase kolme aasta jooksul olid vastanutest kõik vähemalt ühel koolitusel osalenud.

Valdav osa täiendusõppel osalejatest on koolituste tasemega rahul. Täiendkoolituste

kasuna nähakse eelkõige motivatsiooni tõstmist ning uute koostööpartnerite leidmist.

Siiski ei ole kõigi noorsootõtajate jaoks koolitused täiel määral kättesaadavad. Uuringust selgub, et ligi 20% jaoks puudub koolitustel osalemiseks raha või aeg, need asuvad elukohast liiga kaugel või koolitus toimub ebasobival ajal.

Noorsootõtajate tööandjate hinnangud langevad suuresti kokku nende alluvuses töötavate noorsootõtajate arvamusetega. Ka nemad näevad noorsootöö probleemide peamise allikana noorsootöö ebapiisavat rahastamist ning noorsootööd takistava teguri noorte ja laste passiivsust.

Võrreldes noorsootõtajate hinnangutega pidasid tööandjad lapsevanemate passiivsust ja noorsootöö rahastuse lühiajalisust ehk projektipõhisust märksa olulisemaks probleemiks.

Helena Stenberg leiab ka, et praegused ja tulevased lapsevanemad võiksid rohkem mõelda, miks nad on nõus maksma rohkem raha inimestele, kes hoolitsevad nende auto eest, kui inimestele, kes

hoolitsevad nende laste ja noorte eest.

Koolitatud, kuid mitte püsivad

Võrreldes eelneva uuringuga, mis viidi läbi 2005. aastal, on suurenenud noorsootööharidusega töötajate osakaal. Vastava erialase hariduse olemasolu peavad oluliseks ka noorsootõtajate tööandjad.

Veidi üle poole uuringus osalenud noorsootõtajatest oli erialase hariduse omandanud Tallinna Pedagoogilises Seminaris. Helena Stenberg viitab aga noorsootõtajatele kui väga voolavale kaadrile. „Meil puudub kindel palgasüsteem, kus väärtustatakse nii kogemusi kui ka haridust, on räägitud puhkuse võrdustamisest haridustöötajatega, kuid praeguseni pole see teostunud. Meie ühiskonnas on väga levinud arusaam, et noorsootööd tuleb teha entusiasmist, mis on tegelikult ka oluline, kuid entusiasmiga ei maksa inimene oma makse ega osta süüa. Arvatavasti on see üheks noorsootõtajate kaardivoolavuse põhjuseks,“ arvab ta.

Rajaleidja ja Valemivihiku koomiksivõistluse 14-16-aastaste poiste parim töö

Autor: TAN SÄÄLIK Jõgevamaalt Mustvee Gümnaasiumist

Ideekonkurss „Parem maailm - see on Sinu teha!“ lõppes edukalt

Tänavu aprillis välja kuulutatud ideekonkurss „Parem maailm - see on Sinu teha!“ on selleks korraks lõppenud.

Liis Ehavere

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo noortealgatuse ja -osaluse valdkonna koordinaatori Nele Metsa sõnul lõppes konkurss edukalt: „Enamik seitsmest esitatud tööst olid head ning ootavad nüüd vaid lihvimist, noortealgatuse taotlusena kirja panemist ja elluviimist. Sel kevadel esitatud ideed tulid meie jaoks kõik uutelt tegijalt ning olid väga mitmekesised.“

Auhinnaks parimate ideede omanikele on peale erinevate meenete personaalne konsultatsioon, õpetus ning toetus, et oma ideest noortealgatusprojekt kirjutada ja programmi Euroopa Noored rahastustaotlus esitada.

Ideedes, mida välja pakuti, soovitakse kaasa aidata noorte tööpuuduse vähendamisele ja esimese töökogemuse saamiseks; peetakse vajalikuks teha teavitustööd solaariumi kahjulikkusest; teha olulistel teemadel jutuklubisid; suurendada teadlikkust keskkonna kaitsest ning tekitada huvi sugupuude uurimise vastu.

Koordinaatori sõnul on mitmes projektiidees olulisel kohal eesti ning teistest rahvastest noortele ühistegutsimisvõimaluste loomine.

„Väga hea projektiideega tulid välja Sutlema küla noored, kes soovivad pöörata tähelepanu vabatahtlikule tööle, heategevusele ning koostööle puuetega noortega,“ toob Nele Mets välja ideekonkurssi parima pala ning lisab, et heade projektiideedega võib iga noor kogu aeg SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo poole pöörduda.

Noortealgatus on programmi Euroopa Noored alaprogramm ning selle raames rahastatakse projekte, mille algatavad, töötavad välja ja viivad ellu noored ise ning milles noored käsitlevad neile olulisi teemasid ja mõjutavad ühiskonda laiemalt. Käesoleval aastal oodatakse projektitaotlusi veel 1. septembriks ja 1. novembriks.

- Lisainfo: euroopa.noored.ee/noortealgatus
- Küsimuste tekkimisel võta julgelt ühendust: nele.mets@archimedes.ee või 697 9237.

I astme võitjad Toila Gümnaasiumist koos juhendaja Signe Ilmjärvega vastuvõtugaalal.

Foto: enterprisingself.com

Ida-Virumaal tunnustati ettevõtlikke haridusasutusi

Ida-Virumaa projektikonkurss „Ettävõtlik kool 2011“, mille tänavune auhinnafond oli 3775 eurot, tunnustas 12. mail Jõhvi kontserdimajas parimaid läbiviidud projekte.

Liis Ehavere

Konkursile laekus 96 projekti, millest valiti välja 15. Konkurss toimus mitme ala teema osas: projektide konkurss, logo ja nime konkurss, laulukonkurss. Hindamiseks esitatud projektid pidid eelnevalt olema läbi viidud ja tegevused lõpetatud.

Korraldajate sõnul suureneb ettevõtlikku õpet rakendades osalejate õpimotivatsioon, paraneb õpitemenus ja kujuneb ettevõtlik ehk Tahan-Suudan-Teen eluhoiak.

„Ettävõtlik kool“ on haridusprogramm, mis on alguse saanud Ida-Virumaal ning on suunatud ettevõtliku õppe integreerimisele koolisüsteemi, et tõsta hariduse kvaliteeti ja seeläbi noorte edukust elus.

Konkurss oli suunatud Ida-Virumaa koolidele ja lasteaedadele.

Konkursile oodati projekte, mis on suunatud õpilaste ja

Konkurssi võitjad

ÕPPETUNNI AJAL TOIMUNUD

- Lasteaia kategooria - Teater Marionetid, Sillamäe lasteaed Päikseke, juhendaja Valentina Kähar
- I aste - Rahvusvaheline eTwinningu projekt "Einladung zur Party", Toila Gümnaasium, juhendaja Signe Ilmjärv
- II aste - Tundmatutel radadel, Kohtla-Järve Tammiku Gümnaasium, juhendaja Ljudmilla Latt

ÕPPETUNNIVÄLISED TEGEVUSED

- I aste - Mardilaat, Kohtla Põhikool, juhendajad Tiina Grauberg, Katrin Tiirik, Ruth Kerov, Silva Torm
- II aste - Koolilaat, Illuka Kool, juhendajad Airit Vaitmaa, Anneli Dietrich

Lisaks anti välja rohkelt eriauhindu

- Silmapaistev logo - Kätklin Teder, Jõhvi Gümnaasium
- Silmapaistev logo - Aleksandra Belitskaja, Ahtme Gümnaasium
- Publikulemmik Ettävõtliku kooli logo - Ljudmilla Mironova, Sillamäe lasteaed Päikseke
- Kõige tegijam noor - Kärolin Kruut, Jõhvi Gümnaasium, projekt Maskiball "Igal ajal oma nägu"
- Kõige tegijam noor - Jane Skripitsõna, Illuka Kool, projekt "Nädal täis tantsu"
- Kõige ettevõtlikum õpetaja - Kristi Klaamann, Illuka Kool, kõige rohkem projekte esitanud õpetaja (12)
- Eriauhind "Kõige ettevõtlikum kool" - Kiviõli I Keskkool, kõige aktiivsemad õpetajad: Aili Rohtla, Ülke Männik, Tiina Kilumets, Marje Veiser, Pilvi Kuurmann, Nelli Tamme, Helena Kivestu
- Projektide konkurss "Ettävõtlik kool" 2011 publikulemmik - Teater Marionetid, Sillamäe lasteaed Päikseke

koolide ettevõtlikkuse arendamisele, mis toetavad õppetöö seotust reaalse eluga, kuhu on kaasatud erinevad partnerid, mis on suunatud noorte initsiatiivi rakendamisele, mis on noorte algatatud, mis on suunatud ettevõtli-

ke hoiakute kujundamisele koolis ja kogukonnas või mis on tavalisest koolitegevusest erilisem. Konkurssi korraldas Ida-Viru Ettävõtlikuskeskus.

Auhinnagalat saad vaadata: enterprisingself.com

Huvikoolide õppevahendid uuenevad

Haridus- ja teadusministeerium eraldas hasartmängumaksu nõukogu otsuse alusel 2011. aastaks projekti „Varaait“ raames huvikoolide tegevuse mitmekesistamiseks ja kättesaadavuse suurendamiseks õppevahendite soetamise kaudu 115 041 eurot.

Jaanika Palm, Eesti Noorsootöö Keskus

Õppevahendite ostmiseks eraldatud toetus aitab nüüd disajastada huviharidust ning toetab vähekindlustatud noorte osalemisvõimalusi noorsootöös.

Eesti Noorsootöö Keskuse moodustatud komisjon tegi ettepaneku toetada noorte huvitegevust erinevates huvitegevust erinevates huvikoolis.

Maakondadest said enim toetust Harjumaa (32 970 eurot), Ida-Virumaa (13 748 eurot), Pärnumaa (11 219 eurot), Lääne-Virumaa (9403 eurot) ja Tartumaa (7373 eurot).

„Eraldatud toetus on huvikoolidele ja -keskustele väga oluline, sest võimaldab nüüd disajastada õppevahendeid, et pakkuda veel paremat ja mitmekesisemat tegevust

noortele,“ sõnas Eesti Noorsootöö Keskuse peaekspert Ene Raid.

Eesti Hariduse Infosüsteemi andmeil tegutseb Eestis hetkel 410 huvikooli, kes pakuvad huviharidust enam kui 68 000 noorele.

Riigi prioriteetideks noorsootöö arendamisel on noorsootöö, sh huvihariduse kättesaadavuse suurendamine, noorsootöösutuste infrastruktuuri arendamine, tegevuse kvaliteedi ühtlustamine.

Projektikonkurssi „Varaait“ korraldas Eesti Noorsootöö Keskus.

Karjäärispetsialistide suvekool keskendub võrgustikutööle

15.-17. juunini toimub Lääne-Virumaal Vinni Spordikompleksis iga-aastane SA Innove korraldatav karjäärispetsialistide suvekool, milles tänavu osaleb ligi 70 praktikut tööturu ja hariduse sektorist.

Ande Magus, SA Innove karjääriteenuste arenduskeskuse koolitusspetsialist

Seekordse suvekooli peateema on võrgustikutöö. Koolitajad on Soomest Jyväskylä Ülikooli professorid Raimo Vuorinen ja Seija Nykänen. Lisaks toimuvad aruteluringid karjääriteenuste tulevikuvisioni loomiseks ning külastatakse Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkooli ja erinevaid asutusi.

Iga-aastased suvekoolid on koht, kus karjääriteenuste osutajatel on võimalus kogemusi ja infot vahetada,

päevakajalistel teemadel nõu pidada ning teadmisi täiendada.

Suvekoolis toimub juba teist aastat karjäärispetsialistide tunnustamine. SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus annab üle tunnustusauhindad 2010. aasta tublimatele karjäärispetsialistidele - karjäärikoordinaatorile, karjääriinfo spetsialistile ja karjäärinõustajale.

Aasta karjäärispetsialisti valimise eesmärk on tõsta esile, tunnustada ja üldsusele tutvustada karjäärispetsialiste, kes on möödunud aastal karjäärivaldkonnas silmapaistvalt tegutsenud ning kelle töö on olnud märkimisväärne ja oluline karjääriteenuste edendamisel.

Välja kuulutatakse ka parim partnerist noorte teavitamis- ja nõustamiskeskus.

Malevasuvest saab osa ligi 5000 noort

Haridus- ja Teadusministeerium eraldas Hasartmängumaksu nõukogu otsuse alusel käesolevaks aastaks ligi 100 000 eurot õpilasmalevate korraldamiseks ja arendamiseks, mille arvelt Eesti Noorsootöö Keskuse (ENTK) poolt kokku kutsutud õpilasmalevate nõukoda tegi ettepaneku toetada 45 malevakorraldajat.

Liis Ehavere

Enamik toetust saavatest malevarühmadest on linna malevad ehk ööbimiseta malevarühmad (80%). Koondprojekti „Õpilasmalevad 2011“ raames, mida koordineerib ENTK, korraldatakse malevaid kõigis Eesti maakondades, v.a Jõgeva- ja Raplamaa, ja ühtekokku saab malevasuvest osa ligi 5000 noort.

„Noortel on võimalik suvel töötada nii munitsipaalasutustes kui ka ettevõtetes. Endiselt on pakutavate tööde hulgas traditsioonilised heakorratööd kultuuri- ja muinsuskaitse objektidel ning marjade korjamine,“ selgitas ENTK õpilasmalevate projektijuht Toni Käsper.

Õpilasmalevas saavad osaleda noored vanuses 13-26 eluaastat. Lisaks kasulikule töökogemusele omandavad noored malevavahetusele eelneval koolitusel teadmisi, kuidas tööturule siseneda ning kuidas tööseadusandluses orienteeruda.

Tallinna noored said end SA Õpilasmalev kodulehel www.malev.ee rühmadesse

registreerida alates 4. maist. Erinevalt eelmisest aastast on pealinnas malevarühma vahetuse pikkuseks kolm nädalat. „See oli eelmisel suvel noorte põhiline mure, et vahetus oli liiga lühike,“ ütles üks taotleja, SA Õpilasmalev juhataja Oliver Jakobson.

Linnavälistes rühmades saavad osaleda noored vanuses 15-18 eluaastat, linnasiseses rühmades alates 13. eluaastast. SA Õpilasmalev suudab tänavu tööd pakuda 700 noorele.

„Kes ENTK nõukojalt rahastust ei saa, pole ilmselt ise taotlust esitanud või ei vasta nõuetele,“ selgitas Oliver Jakobson. Toni Käsperi sõnul pole nendel rühmajuhendajatel enamasti kasvatajalitentsi. „Kuna meie eesmärk on malevaid ühtlustada, on kurb, et see nii on,“ lisas Käsper, viidates asjaolule, et noored kõikides Eestimaa piirkondades vajavad professionaalseid juhendajaid.

Lõuna-Järvamaa õpilasmaleva projektijuhi Erika Teras sõnul saab neil tööd kaheksa malevarühma, kaks Imaveres ja kuus Türil. „Oma töökas meil toetus nii ENTK-st kui ka kohalikust omavalitsusest. Meie rühmajuhendajatel on litsentsid ja kõik dokumendid on meil korras. Tänavu saavad meil osa rühmasid tööd OÜ-s Estonia, kus korjatakse kive ja koristatakse ehitusprahti. Teised rühmad teevad heakorratööd ning nende töötasu tuleb omavalitsusest,“ rääkis aastaid õpilasmalevat vedanud Teras.

Karjäärinõustajate kutsealase kompetentsuse tõstmine

14.04 - 10.06 toimus Tartu Ülikooli, Tallinna Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli ühisõppekava alusel karjäärinõustajate baaskoolitus, mida korraldas SA Innove karjäärinõustajate arenduskeskus Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud programmi „Karjäärinõustajate süsteemi arendamine” raames.

Kristiina Tilk

Koolituse sihtrühmaks olid teavitamis- ja nõustamiskeskuste karjäärinõustajad, kellest valdav osa on lõpetanud psühholoogia või pedagoogika eriala.

Kokku oli koolitusel 23 osalejat, kes baaskoolituse lõppedes on kompetentsemad noori nende tulevikuvalikute toetamisel.

Koolituse läbinud karjäärinõustajad on kursis arengute ja muutustega ühiskonnas ja teadvustavad karjäärinõustamise rolli ja tähendust ning teavad põhilisi karjäärinõust

tamise teooriaid ja nende rakendamise võimalusi.

Elukestva Öppe Arendamise Sihtasutuse Innove koolitusspetsialisti Ande Magusa sõnul oskavad kõik koolitusel osalenud lähtuvalt kliendi vajadustest nõustamisprotsessi kavandada ning tunnevad grupinõustamise protsessi erisusi ja oskavad seda läbi viia. Lisaks õpetatakse oma kutsealase tegevuse analüüsimist ja oskust näha personaalseid arengu vajadusi.

„Koolituse eesmärk oli karjäärinõustajate kutsealase kompetentsuse tõstmine. Koolituse lõpptulemuseks on karjäärinõustajate erialaste teadmiste ja praktiliste oskuste täienemine.

Peale selle on nad valmis kujundama isikliku professionaalse tegevuse analüüsi ja töötama vajalike pädevuste kujunemise toetamisel lähtuvalt karjäärinõustaja kutsestandardist,” ütles Magus.

Vabatahtlik tegevus, õpilasfirmad ja malevaelu loovad eelise tööturul

Tegevustena, mille kaudu noorsootöö tööturule sisenemiseid aidata saab, on Noorteseire Aastaraamatus välja toodud õpilasmalevad ja -firmad, vabatahtlik tegevus ning karjääriinfo vahendamine ja nõustamine.

Teelemari Loonet

Need tegevused pakuvad tööandja silmis väärt kogemusi ja oskusi. Nii saavad malevas osalejad lisaks töökogemusele ka omaalgatusprojektides ja rahvusvahelises koostöös kaasa lüüa, õpilasfirmad pakuvad alaealistele oma ettevõtte loomise ja edendamise kogemust.

Karjäärinõustajate vallas arenevad kiiresti veebipõhised teenused, näiteks Stardiplatsi ja Rajaleidja portaalid. Karjäärivaliku tegemisel on abiks ka novembris toimuvad töövarjupäevad. Kuigi tasustamata, võib hinnalisi töökogemusi anda ka vabatahtlik töö, millega on enda sõnul viimase

aasta jooksul tegelenud ligi viiendik noortest.

Noorsootöö kaudu saadavaid kogemusi väärtustavad ka tööandjad – seda kinnitab kõrge töötuse tase otse koolipingist tulijate ja esimese töökoha otsijate seas. Vabatahtlik tegevus või malevatöö võib saada otsustavaks reaks CVs ning anda eelise nende ees, kel ette näidata vaid kooli lõputunnistus.

Konkurents on tihe – mulgu oli Eestis keskmiselt 23 400 15-24aastast töötut noort, suurenenud on pikaajaliste noorte töötute arv. Põhjuseks on majanduskriisiga kaasnenud üldine tööpuuduse kasv ning laulva revolutsiooni aegse beebibuumi põlvkonna tööikka jõudmine. Töötuna alanud tööelu jääb mõjutama kogu ülejäänud karjääri, mistõttu noorte tööturule sisenemist toetav noorsootöö kujundab edasises karjääris olulist rolli. Uuringu leiad: noorteseire.ee

MTÜ Persona juhataja, Tartu Ülikooli doktorant, üks Noorteseire Aastaraamat 2010 koostajast

Piret Talur: karjääriidee pole inimese väärtuse ainus mõõdupuu. Töömaailmas heaks toimetulekuks on vaja tunda ennast ja tunda tööturuga – mõlemas asjas saab noorsootöö kaasa aidata. Noore individuaalne toimetulek tööturul on viimasel 4-5 aastal noorsootöö sihtväärtusena jõuliselt fookusesse tõusnud. Aga inimesena ennast teostada, õnnelik ja kasulik ühiskonnaliige olla saab ka siis, kui sul ajutiselt või püsivalt puudub palgaline töökoht. Kui inimese väärtus on tema tööturupositsioon, siis jäävad kõik, kes ei oma parasjagu palgalist täisajaga töökohta, väärtuslike inimeste seast välja. See, et meie ühiskondlik reaalsus on rahapalgaline turumajandus, ei tähenda, et me kõik muud väärtused peale tööturuedukuse noorsootöö eesmärkide seast kõrvale jätame. Pigem saab isiksuse arengut väärtustav noorsootöö näidata, et inimese väärtust ei mõõdata vaid ametikoha ja palga järgi.

Kuidas saab noorsootöötaja suvist tööotsijat aidata

Suvi on alati kibekiire aeg, sest hooajatööd võimaldavad noortel taskuraha teenida.

Siim Jõgis

See tähendab kiireid aegu ka noorsootöötajatele, kelle juurde võib noor nõu küsima tulla. SA Innove karjäärinõustajate arenduskeskuse Rajaleidja infoportaaali koordinaator Kati Raudsaar selgitas, millele peavad noorsootöötajad erilist tähelepanu pöörama.

Millised vanuselised ja ajalised piirangud puudutavad noorte tööd?

Noorsootöötaja võiks teada, millised on seaduses määratletud noore õigused ja kohustused töö tegemisel. Näiteks ei tohi alaealised töötada ajavahemikus kaheksast õhtul kuueni hommikuni. Erandina võivad nad töötada kuni südaööni, kuid seda täiskasvanu järelevalve all ning vaid kultuuri, kunsti, reklaami või spordi alal, näiteks etendusasutuste töös. Sealjuures tuleb tähele panna, et seadusandlusega on paika pandud, kui kaua tohib mingis vanuses noor töötada:

7-12-aastane noor tohib töötada vaid kolm tundi, 13-14-aastane neli tundi, 15-aastane kuus tundi ning 17-aastane seitse tundi ööpäevas. Kindlasti on eelnev nii mõnelegi noorele üllatav. Rajaleidja infoportaalide põhjal tean, et noored tahavad suvel võimalikult palju iseenda raha teenida ja nad on valmis võimalikult palju panustama ning siis tulebki noorele üllatusena, et tegelikult on teatud piirangud.

13-16-aastastele on keelatud töö kahjustava kiirgusega, suure müratasemega, ohtlike ainetega, lõhkematerjalide ning metsikute või mürgloomadega. Samuti on keelatud kõrge psüühilise koormusega seotud töö. Selles vanuses võib teha lihtsat tööd, mis ei nõua suurt vaimset ega kehalist pingutust. Lubatud on põllumajandustööd: istutamine, rohimine, marjakorjamine; kaubandus- või teenindusettevõttes tehtavad abitööd: kauba lahtipakkimine, hinnasiltide kleepimine, pakendite ettevalmistamine, reklaamnäidiste jagamine; toitlustus- või majutusettevõttes tehtavad abitööd: laudade katmine, nõude pesemine; käsitöös valmistamine või abistamine nende

Mõningad portaalid, kust sobivat töökohta leida:

- cv.ee
- cvkeskus.ee
- hyppeaud.ee
- firstjob.ee
- stardiplats.ee
- Täisealised noored, kes on huvitatud välismaale tööle minekust, võiksid vaadata portaaali eures.ee

muutmisel; kontoritöö, puhastus- või koristustööd ning haljastustööd. Kõige eelneva kohta soovitan rohkem uurida aadressilt rajaleidja.ee/too.

Mida peaks noorsootöötaja veel selgitama?

Noorsootöötaja võiks noorele selgitada, mis on tööleping ning miks seda on vaja sõlmida. Oluline on, et alaealisega töölepingu sõlmimiseks on alati vajalik seadusliku esindaja, üldjuhul lapsevanema nõusolek.

Samuti on arukas pärast töölepingu läbi lugemist aru pidada vanemate või karjäärinõustajatega. Igasuguse

segaduse vältimiseks tuleks noorsootöötajal kindlasti selgitada ka bruto- ning netopalgamõisteid, et ei tekiks olukorda, kus kuu lõpus on pangaarvel teine number kui noor tööline oli algul aru saanud.

Samuti võiks noorele selgitada, et „töö” tähendab kellaajast kellaajani pühendumust.

Kuidas leida sobivaim töö?

Selle leidmine on Eestis piirkonniti erinev. Üheks variandiks on uurida võimalusi internetist. Soovitatav on uurida ka maakondlikust Rajaleidja tähistust kandvast teavitamis- ja nõustamiskeskusest. Kui noorele töölepingijale tundub, et ta on jännis CV või motivatsioonikirja kirjutamisega ning ei ole päris valmis tööintervjuuks, siis saab nõu jällegi mainitud keskustest.

Alati on võimalus ka ise küsida kohalike ettevõtelt, kas neil on suveks abikäsi tarvis, või leida töö oma vanemate või perekonnatuttavate kaudu. Üheks variandiks on ka õpilasmalev, kuid nende kohad on praeguseks ilmselt juba komplekteeritud.

Stardiplats aitab tööalaseid tugevusi avastada

Eesti kuulub noorte töötuse näitaja poolest Euroopa Liidu esiviisikusse ning kogemuste ja diplomita võib töö leidmine lootusetu ettevõtmisena tunduda.

Teelemari Loonet

Soovijatele tuleb appi Eesti Noorsootöö Keskuse hallatav netikeskkond Stardiplats (stardiplats.ee), kus noored saavad lihtsalt koostada CV, mis toob esile kõik nende tugevused – ka need, mille peale esmapilgul ehk ise ei tulekski.

Looming, huvitegevus ja noortevahetused loevad

„Stardiplatsi loomise idee ja vajadus tekkis sellest, et noored ei märgi enda CVs omandatud mitteformaalseid kogemusi ning ei oska neid väärtustada ega enda kasuks tööle panna,” ütles portaaali juht Liis Kuusk.

„Stardiplatsis tahame noortel CVs esile tuua kõiki eri-

nevaid kogemusi, mida nad tavaliselt ei oska enda CVs ise välja tuua.”

Näiteks saab portaal CV vormi täites sisestada oma huvitegevused, noortevahetustes ja -laagrites osalemise, praktikatel käimise, vabatahtliku töö kogemuse, avaldatud loomingu ja muud sellist, mille peale noor CV koostaja ise ei pruugi tulla, kuid mis tööandja silmis plusspunkte võivad anda.

„Mida rohkem on neil kandideerimiseks välja toodud toetavaid kogemusi, seda konkurentsivõimelisemad on nad kandideerides ja seda suurema tõenäosusega kutsutakse neid vestlusele,” ütles Kuusk. Tema sõnul peaksid noored Stardiplatsi teistele tööportaalidele eelistama seetõttu, et seal saab koostada konkurentsivõimelisema ja isikupärase elulookirjelduse.

„Kandideerimiseks stamp CVsid saata pole enam mõtet, vaid CVs on vaja põhjalikumalt välja tuua enda kogemusi ja erinevaid oskusi, näiteks

sotsiaalseid oskusi, õppimisoskusi, arvutioskusi jne. Lisaks peab CV olema vormistatud korrektselt,” rääkis Kuusk. Stardiplatsis käib see lihtsalt – kasutaja peab vaid etteantud väljad täitma ja programm paneb korrektselt CV ise kokku. Kui elulookirjeldus valmis, saab selle portaalist väljumata paari hiireklikuga juba ka tööpakkujale saata.

Tööandjate karmid nõudmised heidutavad noori

Stardiplatsi lehel saavad kasutajad, keda on praeguseks registreeritud ligi 2000, ka karjäärinõustajalt abi küsida. Kuuse sõnul muretsetakse peamiselt selle pärast, et tööpakkumiste tingimused tunduvad tihti liiga karmid – nõutakse kõrgharidust ja mitmeaastast töökogemust.

„Selle tõttu tihti loobutakse kohale kandideerimisest,” tõdes ta. „Mina tahaksin sellest hoolimata noori kandideerima

õhutada, kui nad tunnevad, et see töö neile sobib ja meeldib ning tooksid CVs ja motivatsioonikirjas välja enda tugevad küljed ja põhjendused, miks nad just sellele tööle sobivad.”

Portaali juht tõi välja, et sageli ei oska noored tööotsijad CVd õigesti koostada, kuid õnneks pööravad nii noorsootöötajad kui ka eesti keele õpetajad selle oskuse õpetamisele üha rohkem tähelepanu.

„Üks viga, mida noored veel teevad, on see, et nad ei lase enda koostatud CVd kellelgi täiskasvanul üle vaadata,” ütles Kuusk. „Tihti oskab õpetaja, noorsootöötaja või lapsevanem noore tähelepanu pöörata asjaoludele, millele ta ise poleks tulnud.”

Lisaks põhjaliku CV koostamise võimalusele vahendab Stardiplats oma Facebooki lehel ka töö- ja praktikapakumisi, koondab kokku tööelu puudutavad artiklid ajakirjandusest, pakub eneseanalüüsi juhendeid ja tööeluga seotud mõistete selgitusi.

Euroopa Noortenädalal Brüsselis tunnustati vabatahtlikke ja keskenduti noorte tööhõivele

Mai keskel toimunud Euroopa Noortenädala tegevused Brüsselis ja Antwerpenis pänid kohale tulnud noored osalema erinevates töötubades ja kohtuma Euroopa Komisjoni juhtfiguuridega.

Liis Kängsepp

Parimate Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide auhinnatseremoonial Antwerpenis osales koguni Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso ning lisaks hariduse, kultuuri, mitmekeelsuse ja noorte volinik Antroulla Vassiliou.

„Meile teeb muret, et noorte tööpuuduse tase on kõvasti kõrgem üldisest tööpuudusest,“ sõnas Barroso. „Noori tuleks rohkem toetada ja tunnustada, et nad õpiksid välismaal, omandaksid uusi osku-

si, mis aitaksid leida tööd. Meil on noorte ees eriline kohustus – neisse tuleb investeerida.“

„Vabatahtlik töö on suurepärase mitteformaalse hariduse viis,“ ütles Vassiliou. „Paljud, kes on elus läbi kukkunud, leiavad enesekindluse tänu vabatahtlikule tööle, mis aitab neil õigele teele tagasi jõuda.“

Eestist osalesid EVSi projektide auhinnatseremoonial Anna Mossolova Eesti UNESCO Eesti Ühendusest ja Irina Saburova, kes käis mullu Makedoonias Euroopa vabatahtlikus teenistuses ja abistas seal rahvusvahelise teatrifestivali „Faces Without Masks“ korraldamisel.

Suurem osa tegevusi toimusid Brüsselis, kuhu olid kogunenud noorte esindajad Euroopa riikidest. Aruteludes ja töötubades keskenduti enam

noorte tööhõivet puudutavatele küsimustele, mis on struktureeritud dialoogi esimeseks teemaks.

Eestist osalesid kohtumisel Aleksandra Kamilova ja Martti Martinson Eesti Noorteühenduste Liidust, Marian Vares Pärnumaa Noorte Liidust ja Andres Loka Eesti Noorsootöö Keskusest.

Marian osales struktureeritud dialoogi nähtavuse töögrupis, kus arutati, kuidas kaasata programmiga kõiki noori Euroopas.

„Väga huvitav oli kuulata, mis mujal on tehtud ning kuidas erinevad inimesed kogu protsessi näevad, sest kohal olid inimesed noortekogudest kuni ametnikeni välja,“ sõnas Marian. „Viimasel päeval kuulasime debatte noortepoliitika ja tööhõive ning võimaluste

teemal. Nägime eelkõige seda, kui tähtis on noorte sõna neid puudutavates teemades ning kui palju erinevaid võimalusi ja vaatepunkte Euroopa Liidu riigid omavad.“

„Kohtumine andis laiemat pildi – oli näha, et Eesti pole erinevates küsimustes üksinda,“ tunnistas Andres Loka. „See annab eelduse, et küsimused saavad laiemalt lahenduse ja struktureeritud dialoog põhineb ühistel väärtustel – tajume, et Euroopa on üks.“

Noortenädala tegevustest Euroopa Komisjonis võttis osa üle 150 noore eri Euroopa riikidest. Lisaks töötubades ja struktureeritud dialoogis osalejatele oli kohal üle 30 noore ajakirjaniku ja Antwerpenis käis üle 150 Euroopa vabatahtliku teenistusega seotud noort ja nende esindajat.

Eestis jagus tegevust pealinnast Kiviõlini

15.-21. maini toimunud Euroopa noortenädal pakkus palju erinevaid tegevusi Tallinnas ning lisaks jõudis korraldatud bussituur pealinnast välja, väiksemate asulate noorteni.

Helene Loonet

Selles osales kokku 34 vabatahtlikku, kellest enamiku moodustasid Eesti eri paikondades teenistuses olevad EVSi välisvabatahtlikud.

Bussituuril tehti ettekavatsetud peatusi eelkõige väikestes kohtades või siis pealinnast kaugel asuvates paikades. Küllastati Põlvat, Siimustit, Kiviõli, Jõhvi, Noarrootsit ja Raplat. Igas peatuskohas olid erinevad õpitoad, vabatahtlike

aktsioonid, info jagamine vabatahtliku tegevuse võimaluste kohta ning EVSi vabatahtlike kogemuste vahetamine. Samuti oli võimalus õppida erinevaid rahvustantse ning õpetati ka spetsiaalselt bussituuri tarbeks loodud tantsu. 17. mail esitleti Maarja külas EVSi vabatahtlike tantsulist etteastet. Kuna igas peatuskohas olid lisaks noortele kohale tulnud hilised lapsed, siis tehti ka näomaalinguid.

Euroopa Noortenädala Eesti projektijuht Maris Pajula SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroost ütles, et vabatahtlike aktsioonid olid planeeritud igasse peatuspaika lähtuvalt kohalikust vajadusest ning huvist. „Siimustis istutati

ürdipeenraid, Jõhvis kleebiti prügikastidele kleepse, mis soovitasid Jõhvi linna puhtana hoida jne. Kuna aktsioonid olid enamasti õues tegutsemiseks, siis ilma tõttu polnud võimalik meil kõike plaanitud ellu viia,“ lisas Pajula.

„Meie eesmärk käia kohtadel sai täidetud. Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus pakkus meile välja paikkonnad, kus ei olda väga aktiivsed. Noored, kes meie tegevustes osalesid, on kindlasti kogemuse võrra rikkamad ning valmis ehk ka oma kogukonnas aktiivsemalt tegutsema,“ on Pajula rahulolev.

Euroopa Noortenädalat nii Euroopa Komisjoni eestvõttel kui ka Euroopa riikides eral-

di tähistati tänavu viiendat korda. Selle aasta Euroopa Noortenädala teemad olid Euroopa Komisjoni algatus „Noorte liikuvus“, Euroopa Liidu noortestrategia ja programm Euroopa Noored. Eestis keskenduti vabatahtliku tegevuse tutvustamisele. Euroopa Noortenädala „Hüppa ellu tundmatus kohas!“ tegevusi koordineeris Eestis SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo koostöös Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse, Noortevahetuse Arengu Ühingu EstYESI ja Tallinna Spordi- ja Noorsooametiga. Eestis toimunud Euroopa Noortenädala tegemistest saab lugeda: euroopa.noored.ee/noortenaadal2011

Malevlased muudavad ka sel suvel maailma

Külarahva spordipäev, korjandus loomaia heaks või korda tehtud mänguväljak on mõned näited sellest, kuidas õpilasmaleva noored on juba kolm suve teinud omal algatusel midagi kogukondade heaks, kus malev tegutseb.

Teelemari Loonet

Malevlaste algatuse ehk MAlgatuse projektis saavad kaasa lüüa ka kõik sel suvel töölaagrisse minevad noored.

Algatuse eesmärk on kohalikele kogukonnale head teha ja maailma paremaks muuta ning süstida noortesse julgust, et nad suudavad ümbritsevat positiivses suunas mõjutada. Eelmisel suvel osales omaal-

gatuslikes heategudes Eestis enam kui 330 malevlast, kes muuhulgas meisterdasid külale pingid ja rajasid lõkkeplatse, käisid abiks Maarja külas, renoveerisid mänguväljakut ja algatasid külakiige ehitamise.

Projekti raames saavad kõik malevas osalevad noored malgatada kas üksi või koos sõpradega endale sobival ajal ning teha rühmajuhi toetusel ühel malevapäeval kogukonna jaoks midagi head ja kasulikku. Tegevus salvestatakse fotode või videona ning kokkuvõtlik esitus saadetakse MAlgatuse projektijuhile. Edasi hindab malgatusi žürii, kuhu kuuluvad SA Õpilasmalev, SA Archimedes Euroopa

Noored Eesti büroo, SA Heategu ning Eesti Noorsootöö Keskuse esindajad koos MAlgatuse sünnile olulise toetuse andnud Ülly Enni ning ettevõtmise patrooni, NO99 näitleja Rasmus Kaljujärvega.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo noortevalgatuse ja -osaluse valdkonna koordinaator Nele Mets kinnitas, et kuigi kõik heateod on head ja neid ei seata pingeritta, tõstetakse igal aastal mõned malgatused erilisel esile, et toetada ja levitada heategude tegemise soovi. „Erilise tunnustuse osaliseks saajate valikul lähtutakse sellest, kui suur roll oli malgatuse elluviimisel noortel, milline oli malgatu-

se ühiskondliku mõju ulatus ning kuidas oskasid tegijad välja tuua saadud õpikogemuse,“ ütles Mets. „Lisapunkte annavad malgatuse meediakajastused, sest see on üks viis, kuidas heategude pisikut ka teistesse süstida.“

Suurima tunnustuse pälvitud malevarühmad saavad autasuks mõnusa ühise ettevõtmise. Eelmistel aastatel on käidud koos sukeldumas, kanuumatkal ja seikluspargis. MAlgatuse meene saavad aga kõik osalejad ning neid toetanud rühmajuhid. MAlgatuse viivad ellu SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, SA Õpilasmalev ning Eesti Noorsootöö Keskus.

Valmis Euroopa Noored Aastaraamat 2010

Aastaraamatu traditsioon on SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroos sama pikk kui büroo eluiga. Nagu varasematelgi aastatel, leiate aastaraamatust 2010. aastal aset leidnud projektinäited, ülevaate rahastatud projektidest, väliskoolitustest ning statistilised andmed.

Valminud aastaraamat on juba teist aastat veebiformaadis, kus projektinäidetega saab tutvuda nii videote, kirjartikkelide kui ka piltide abil. Veebiraamat võimaldab põnevamat ja uuenduslikku lahendust ning on keskkonnasäästlik. Lisaks saab videoid jm aastaraamatu materjale ka mugavalt internetist suuremale publikule näidata.

Aastaraamatu leiate: euroopa.noored.ee/aastaraamat2010

Programmi Euroopa Noored taotlustähtaeg on 1. septembril

Programm Euroopa Noored toetab 13-30-aastaste noorte omaalgatust ja rahvusvahelist koostööd. Lisaks pakub programm rahvusvahelisi enesetäiendamise võimalusi noorsootöötajatele. Taotlusi võivad esitada kõik mittetulundusühingud, avalik-õiguslikud asutused, kohalikud omavalitsused ja noortegrupid. Järgmine taotlustähtaeg on 1. septembril. Soovides oma projektile individuaalset nõustamist, tuleb saata eeltäidetud taotlusvorm 10. augustiks e-mailiga vastava alaprogrammi konsultandile.

Lisainfo: euroopa.noored.ee

Noorsootöö meetodid mitmekesisemaks

Uurides noortevaldkonna tegijalt enesetäiendusvajaduste kohta, tuleb muuhulgas alati vastuseks: meetodid! Jah, kes meist ei oleks noorsootöötajana murdnud pead, millise põneva ja uuendusliku lähenemise kaudu seekord noortes huvi äratada või leidnud end koolitust planeerides palavikuliselt just seda „õiget“ otsimas, tundnud ülimalt rahulolu, kui valitud protsess nii sujuvalt soovitud eesmärkide saavutamiseni viis või vaagnud, miks paljutöötavaks planeeritud meetod selle grupiga üldse ei toimunud.

Nüüd on silmapiiril koguni kaks põnevat võimalust oma sellealast pädevust arendada.

Meetodimess augustis

23.-25. augustini toimub Roosta Puhkekülas järjekordne MEE-TODIMESS! Eelmise aasta heale kogemusele tuginedes toob Meetodimess kokku umbes 60 noortevaldkonna koolituse tegijat, s.o noorsootöö õppekavade õppejõud, mitteformaalses koolituses tegevad koolitajad ning koolituste korraldajad. Programmis on osalejate endi poolt läbiviidavad töötoad, et jagada põnevat oma koolitusmeetodite varasalvest ja saada väärt tagasisidet kolleegidelt. Lisaks loengud koolitusvaldkonna ekspertidelt jpm, mis aitab luua ühist arusaama õppe-meetoditest ja nendega kaasnevatest pädevustest noortevaldkonna koolituses.

Lisainfo: mitteformaalne.ee

Meetodimess toimub Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Eesti Vabariigi kaasrahastusel elluviidava programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ toel.

TOOL FAIR 2011 novembris

16.-20. novembrini toimub Tallinna Lauulväljakul rahvusvaheline TOOL FAIR 2011, mis Euroopa tasandil on hea näitena juba laialdast tuntust kogunud ning millest inspireerituna on Eesti koolitajate MEETODIMESS ellu kutsutud.

Kokku on tulemas ligi 100 noortevaldkonna tegijat: noorsootöötajad, noortejuhid, koolitajad jpt, et jagada selles rahvusvahelises ja väga mitmekesisel seltskonnas põnevaid näiteid meetoditest noorsootöös ning otsida vastust küsimusele, millist rolli täidavad meetodid noorsootöö kvaliteedi strateegilistes arengutes. Seejuures on tänavuses kultuuri-pealinnas toimuva suursündmuse keskmes „kultuur“ ja selle seosed noortevaldkonna õppemeetoditega. See on põnev ja avastamist väärt maailm. TOOL FAIR 2011 toimub ELi kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored raames.

Lisainfo: euroopa.noored.ee

Vabatahtlik Argentinas: agulis elatakse surnud ringis

30-aastane Alo Raieste pakis eelmise aasta kevadel asjad ja lendas aastaks Argentinasse, et töötada Buenos Airese getos kõige vaesemate perede lastele tegevust pakkuvates vaba aja keskustes.

Teelemari Loonet

Kuigi agulites, mida võimud tunnustada ei taha ja kust isegi politsei ringiga eemale hoiab, lohkavad töötus, vägivald ja narkomaania, usub noormees, et vabatahtlikke on just seal väga vaja, kuna nad suudavad pakkuda lastele hoolivust ja armastust, milleks nende endi pered pahathti suutelised pole.

Välismaale vabatahtlikuks minemise mõtte sai Raieste oma igapäevatoest rahvusvaheliste projektide juhina. „Euroopa vabatahtliku teenistuse projektidega olen kokku puutunud juba üle 10 aasta, saates Eesti noori nii Euroopasse kui ka väljapoole,“ räägib noormees.

„Nähes välisriigis vabatahtliku töö lõpetanute rõõmsaid nägusid kodumaale naastes, on raske ise sellist kogemust proovimata jätta.“ Argentina kasuks otsustas Raieste seetõttu, et oli varem Buenos Aireses käinud ja see 13 miljoni elanikuga suurlinn võlus teda esimesest hetkest oma värvikirevate tänavate, sagimise, kuuma päikese ja kohatise kaosega.

Vastuvõtva organisatsiooni – agulilastele vaba aja tegevusi pakkuva mittetulundusühingu L.I.F.E. – otsis Raieste endale interneti kaudu ise ning kui Euroopa Komisjonile esitatud projekt heakskiidu sai, lendaski ta möödunud aasta märtsis Buenos Airesesse. Seal asus ta tööle 16 000 elanikuga linnajaos nimega Ciudad Oculta (hisp. k. Varjatud Linn), kus Buenos Airese

Alo Raieste abistamas agulilapsi koduste ülesannete lahendamisel.

Fotod: erakogu

kõige vaesemad pered kitsastes lobudikes vee, elektri ja gaasita läbi ajavad. Nende hulgas ka lapsed, keda agulis saadakse noorelt ja palju ning kelle tulevikuväljavaated pole eelkõige puuduliku hariduse tõttu kuigi roosilised.

Riik pakub vaid suppi ja tasuta haridust

„Agulilaste haridustase on tavanoores üldjuhul kaks klassi tagapool ning neil on maksimaalselt põhiharidus,“ räägib Raieste. Oma teenistuse ajal peetud blogis tõdeb ta, et agulirahvas elab surnud ringis, millest välja murda on peaaegu võimatu.

„Olen kuulnud vaid paarist noorest, kes õpivad ülikoolis. Ära imesta, kui kuuled, et 11- või 13-aastane noor ei tea, mismoodi oma nime kirjutada,“ kirjeldab ta kogetut oma ajaveebis. Raieste hinnangul puuduvad Argentinaga aguli-

laste abistamiseks oskustea-ve ja ressursid, mistõttu riigi tugi piirub tasuta hariduse, koolilõuna ja õhtusöögiga supiköögis.

Hariduseta lastest kasvavad täiskasvanud, kes sisustavad oma päevi alkoholi, odavate narkootikumide ja vägivaldlatsemisega, mistõttu agulitel on nii halb kuulsus, et isegi politsei hoiab sealt eemale. Raieste meenutab juhtumit, kus vabatahtlikud pidid tänaval toimunud tegevuse eemalt koostanud püssipaukude tõttu lõpetama, teinekord aga ähvardasid narkouimas teismelised lastega supiköögis viibinud vabatahtliku elu lõpetada.

Ciudad Ocultas liikudes oli vabatahtlikel turvalisuse huvides kohustus kanda alati L.I.F.E.'i logoga särke, kuid üksinda liikuda nad agulis ei tohtinud – kohalik saatja tuli kaasa ka siis, kui kõndida tuli vaid viie minuti jagu. „Oma-

päi Ciudad Ocultas liikumine on absoluutselt keelatud,“ rõhutab Raieste oma blogis.

Vanemad ei suuda lapsi koolitükkidega aidata

Kõigele vaatamata töötas L.I.F.E.'i heaks rahvusvaheline seltskond noori vabatahtlikke, kelle tegevust Raieste kontoris töötades koordineeris. Samuti algatas ta uusi projekte, korraldas suhtlust nii organisatsiooni sees kui ka välispartneritega, tegeles turundusega ja korraldas koolitusi. Kohalikele lastele korraldati erinevaid üritusi ja pidusid ning ühe väga olulise tegevusena aidati neil koduseid ülesandeid teha.

„Nende vanemad ei suuda abiks olla ka kõige elementaarsete koolitükkide lahendamisel,“ tõdeb Raieste, kes usub, et vabatahtlike töö annab agulilastele palju. „Lapsed on saanud kogeda, mida nende pered neile tihti pakkuda ei oska ega suuda – tuge, hoolivust ning armastust teiste poolt,“ kinnitab ta.

Eesti noormehe sõnul pakus aastane Argentina-elu talle võimaluse teisi kultuure ja uusi inimesi tundma õppida, samuti sai ta tutvuda kauge riigi toimimise ja töömudelitega. 12 kuuga sai selgeks ka hispaania keel ning tekkis tutvusringkond, kellega ta tänaseni sidet peab. „Soovitan seda kogemust kõigile noortele, kes on valmis hüppama ellu suhteliselt tundmatus kohas ja kes on valmis kas või aastaks Eesti asemel mõne teise riigi koduks valima,“ võtab ta oma kogemuse kokku.

Oulus toimus rahvusvaheline noortefooseminar

9.-12. maini oli Soomes Oulu linnas noortefoos turundus- ja kaasamisalane koolitusseminar, kus osales ka Eesti delegatsioon. Sellesse kuulusid ENTK (Eesti Noorsootöö Keskus) poolt korraldatud konkursil välja valitud kümme noortefoos tööga seotud noorsootöötajat jt spetsialisti kogu Eestist, nende hulgas ENTK peaekspert noortefoos ja osaluse vallas Andres Lokk ja Põlvamaa noorte karjääriinfo spetsialist Maris Tomba.

Maris Männiste, Siim Jõgis

Andres Lokki sõnul keskenduti seminaril paljuski erinevatele aktiivõppe meetoditele, et tõsta infospetsialistide oskusi-teadmisi, kuidas kaasata noori. Ka andsid erinevate teavitamis- ja nõustamiskeskuste töötajad Eestist ja Soomest lühikese ülevaate oma põhitegevustest ja töid näiteid, kuidas nad levitavad infot oma keskuse, tegevuste või teenuste kohta.

Lokk on arvamusel, et oluline on noorte osalemise teema käsitlemine laiemalt, et noortefoos valdkonnas tegutsevad spetsialistid mõtleksid tulevikus varasemast enam noorte kaasamisega ja oskaksid näha selles eraldi väärtust. Jaana Fedotoff, Soome riikliku noortefoos- ja nõustamisteenuste koordineerimis- ja arendamiskeskuse koordinaator, toob ühe meetmena välja, et Soomes on arendamisel ka riiklik veebipõhine teenus seniste piirkondlike kõrval, mis peaks valmima 2011. aasta jooksul.

Koolitusseminari ajal külastas delegatsioon ka Oulun Tyttöjen Talo noortekeskust, mis

on mõeldud ainult tütarlastele. Lisaks tavalistele noortele külastavad keskust ka psüühiliste probleemidega neid ja ka noored emad ning tüdrukud, kellel on eraelus probleeme.

„Paljud kliendid on neid vanuses 12-28, kellel on kas raskesti igapäevaelu ja keskkonnaga kohandumisel, probleemid koolis, tunnevad end üksikuna või vajavad lihtsalt seltsi,“ kirjeldas Maris Tomba, Põlvamaa noorte karjääriinfo spetsialist.

Positiivse näitena hästi toimivast noortekeskusest Soomes tõi Tomba välja Ritaharju kompleksi, kus ühes kohas koos on lasteaiad, kool, raamatukogu ning vabaajakeskus. Hea mulje jättis talle ka Oulu noortefooskeskus NAPPI, kus paiknevad raadiostudio, pilliruumid ning keskus on võimalik noortefoosikeskuse korraldada.

Lokki jaoks jäi seminarilt eelkõige kõlama mõte, et noorte kaasamisel ja noortefoos võimaluste turundamisel peab keskendumas rohkem vajaduste ja võimaluste kaardistamisele ning planeerimisele, alles pärast seda viia läbi tegevused.

„Ja tegevused noortefoos turundamiseks ei pea olema täiesti uued imetehnikad, vaid oluline on eelkõige läbi mõelda sihtgrupp, nende vajadused, teavitamiskanalite võimalused, soovitud lõpptulemus,“ lisas Lokk.

Tomba sõnul oli see koosviibimine kogemuste vahetamine ja üksteiselt õppimine. Sama arvab ka Lokk, lisades: „Vähem oluline ei ole ka eesmärk muuta tihedamaks Eestis ja Soomes tegutsevate noortefoos spetsialistide koostöövõrgustik.“

Programm Euroopa Noored toetas noorteprojekte ligi miljoni euroga

Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogrammist sai 2011. aasta esimesel poolaastal toetust 73 Eesti noorteprojekti kogusummas 956 540 eurot.

Marit Valge

Toetati 23 rahvusvahelist noortevahetust. Noortevalgustuste alaprogrammis, mis seab keskmise noorte tegevused oma kogukonna heaks, toetati 12 projekti.

Euroopa vabatahtliku teenistuse toetatud 22 projekti raames toetati kümneid vabatahtlikke tulemaks Eestisse ning mõne Eesti noore vabatahtlikku teenistust välisriigis.

Noorsootöötajate rahvusvahelise koostöö arendamiseks suunatud alaprogrammi toel

viiakse ellu üheksa koolitustegevuse ja võrgustikuprojekti. Noorteseminaride alaprogrammis, mis võimaldab arendada noorte ja otsustajate dialoogi, toetati viit projekti.

Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogramm Euroopa Noored toetab 13-30-aastaste noorte mitteformaalset õppimist. Projekti taotlusi võivad esitada kõik mittetulundusühingud, avalik-õiguslikud asutused ja noortegrupid.

Sel aastal oodatakse taotlusi veel 1. septembril ja 1. novembril. Eriti soovib büroo toetada noortevahetuste ja algatuste projekte.

Toetusi vahendab SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.

Lisainfo: euroopa.noored.ee

Buenos Airese agulilapsed.

Euroopa Sotsiaalfondi rahastus edendab Eesti noorsootööd

Tartus istub üks 13-aastane tütarlaps Emajõe kaldal paripingil ja nutab lohutamata. Tema juurde astub 21-aastane neiu, kes võtab istet tema kõrval ja lihtsalt kuulab 13-aastase mure ära. Tütarlaps pühib pisarad põskedelt ja rahuneb vaikself.

Triin Raudoja,
MTÜ Eesti ANK juhatusel liige,
Tähe Noortekeskus ehk MTÜ Täheklubi

Nendest kahest neiu saavad sõbrad, kes jagavad teineteisele MSNi-aadresse ja lähevad naeratus näol kumbki oma teed. See on reaalne lugu sellest, millega täpsemalt tegelevad Eestis ligikaudu 30 noorsootöötajat tänu Euroopa Sotsiaalfondi vahenditele.

Septembris 2010 sõlmisid Eesti Noorsootöö Keskus (ENTK) ja MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus (Eesti ANK) lepingu Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendite abil rakendatava programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames. Tänu sellele lepingule tegelevad Eesti avatud noortekeskused sotsiaalse tõrjutuse vähendamise ja noorte konkurentsivõime suurendamisega.

Reaalselt õpetavad avatud noortekeskuste töötajad Eesti ühiskonnale märkamist ja hoolimist

Sissejuhatavas jutustavas situatsioonis tuleb välja ilmekalt mobiilse noorsootöö sisu. Mobiilne noorsootöötaja (MoNo töötaja) on vastava koolituse läbinud noorsootöötaja, kes

käib noortega suhtlemas avalikus ruumis ja seda enamasti noortetüritustel või kogunemispaikades. Nende ülesandeks on vaatlemine ja võimalusel ohutu kontakti loomine noortega. MoNo töötaja tunneb ära asulas värvilise koti ja naeratus järgi. Lisandväärtusena võib ürituste korraldajatele pakkuda välja võimaluse kutsuda oma piirkonna mobiilseid noorsootöötajaid üritustele suhtlema ja nende kütis peituvaid mänge läbi viima.

Anname noortele võimalusi unistada suurelt ja neid ka teostada

Tallinna Pääsküla noored tunnevad, et neil on raske suhelda oma vanematega ja sooviksid seda muuta. Selleks vastasid noored viiele lihtsale küsimusele noorte omaalgatuste fondi (NAF) taotluses ja neile anti oma ürituse korraldamiseks 185 eurot. 2010. aasta oktoobrist kuni praeguseni on 141 noortegrupi saanud rahastuse oma unistuste teostamiseks.

Tänu sellele võimalusele on kogutud raha heategevuseks ja korraldatud enda kogukonnas asuvaid avalikke kohti. Noored hoolivad ümbritsevast keskkonnast ja selle fondi abil on neil reaalselt võimalus ka midagi ära teha oma kogukonnas.

Kaks korda nädalas ei ole noored alaealiste komisjonide istungitel, vaid huviringides.

11-aastane noormees käis esmakordselt populaarsel Tartu orienteerumispäeval. Esimesel korral ei viitsinud

- Selleks, et kasutada avatud noorsootöös ESFi antud võimalusi, tuleb koostada pakkumus 20. juuniks.
- Lisainfo infopäevade ja pakkumuse kohta leiab Eesti ANKi kodulehelt (www.ank.ee).

noor sobivaid riideid kaasa võtta, hoolimata juhendaja kästust. Kuna maapind oli osaliselt lumega kaetud, käis noormees korra soos ja sai märjaks. Juhendaja oli mures, et mis on lapsevanemate reaktsioon, ja oli veendunud, et noor enam kunagi midagi sellist teha ei soovi. Tulemus oli vastupidine!

Järgmisel nädalal tuli noormees ise koos oma sõpradega juhendaja juurde ning soovis uuesti orienteeruma minna. Nüüdseks on sellest saanud mõnus sportlik harrastus nendele rahvakeeles nimetatud kaakidele ja pättidele.

Passiivsed noored mõtlesid oma tulevikule spordiklubis aerobikat vihtudes.

Aerobikatundi läbi viiv treener Sandra Raju tutvustas oma ametit Kopli noortekeskuse noortele. See on kaunis näide, kuidas on võimalik läheneda muidu passiivsetele noortele ja panna neid mõtlema oma tulevikust. Kui küsida 15-aastase probleemse noore käest, mida ta tahab tulevikus teha ja kuidas selleni jõuda, on asjalikud vastused visad tulema.

Samas on oluline mõelda oma karjäärile ja selleks annavad võimalused ESFi tööelu ja erialasid tutvustavad üritused kogu Eestis. Noortekeskused on siin näi-

danud üles uskumatut loovust – korraldatakse minimesse, tööborse, ettevõtlikkuse nädalaid, asutuste külastusi ja simulatsioone. Täna on korraldatud üle 6500 noorele ligikaudu 540 üritust, mille kaudu lähendatakse noorte tulevikumõtteid reaalsele võimalustele tööelus ning erialade valikus.

Veel kaks aastat on võimalus noortekeskustel ESFi rahastuse abil koolitada oma töötajaid, täita noorte unistusi ning neid rakendada huvitavates tegevustes.

Artiklis kirjeldatud näited tekitasid kindlasti mitmetes lugejates äratundmisrõõmu või samastumist. Positiivne tagasiside ja ausad vastused noortelt on põhjuseks, miks seda kõike teha. Noorte ehedus ja võime muutuda ning innustatult muuta ise maailma on noorsootöö üks põhilisemaid sisendeid.

Aeg-ajalt heidetakse ette omavalitsustes noorsootöö tulemuste rasket mõõdetavust. ESFi pakkumises osalemine on ideaalne võimalus tuua omavalitsusse rahalisi võimalusi noorsootöö arendamiseks ja noortesõbraliku keskkonna loomiseks. Seda võimalust on edukalt ära kasutanud näiteks väike Ahja Avatud Noortekeskus Põlvemaal, kes on allhanke kaudu kasutanud oma kodukohas noorte elu muutmiseks üle 2000 euro.

Erinoorsootöö mõttetalgud andsid rohkelt häid ideid

Ajavahemikus märts-mai 2011 toimusid Eestis neljal korral erinoorsootöö piirkondlikud mõttetalgud H.I.R.O.M.A.N.t (Head Ideed Riskinoorte Osalemiseks. Mõttetalgud Avatamast Noorsootööst).

Helene Loonet

Üritust korraldasid Eesti Noorsootöö Keskus koostöös haridus- ja teadusministeeriumi noorteosakonna, SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo ja MTÜ-ga Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus. Mõttetalgud töid kokku alaealiste komisjonide, avatud noortekeskuste jt noortevaldkonna organisatsioonide esindajad, et jagada ideid ja otsida üheskoos võimalusi riskinoorte suunatud töö tõhustamiseks.

Mõttetalgud andsid võimaluse kaasata erinevate teemade arutamiseks võimalikult palju erinevaid sidusgruppe, vahetada kogemusi ning tõhustada koostöövõrgustikku. Ammutati rohkelt ideid ja inspiratsiooni uute erinoorsootöö tegevuste käivitamiseks ning loodi koostöösuhteid uuteks algatusteks.

Väga aktiivselt panustati aruteludesse ning otsiti võimalusi, kuidas erinevaid kitsaskohti edukamalt seljatada. Olulise märksõnana jäi kõlama lastevanemate kaasamine. Tõdeti, et positiivseks tulemuseks noorsootöös on vaja tihedamat koostööd lapsevanematega.

Leiti, et mitmekesistada on vaja mõjutusvahendeid, mis omakorda eeldab võrgustikutoo tõhustamist. Koostööpartneritena mõjutusvahendite

kohaldamisel nähti avatud noortekeskusi, erinevaid MTÜ-sid, noorteühinguid, noorteliidreid, vabatahtlikke, kogudusi, kodanikeühendusi jpt. Parema ülevaate saamiseks seni kasutamata ressursist on vaja kaardistada erinevad potentsiaalsed koostööpartnerid, kellega edaspidi koostööd teha.

Peaaegu kõigil mõttetalgutel kerkis üles küsimus, kuidas leida kirglikke inimesi, kes oleksid valmis panustama. Seda enam on vaja hoida ja väärtustada neid partnereid, kellel see kirg ja sära silmis juba olemas on.

Võrgustikutöö edendamist ja koostööpartnerite leidmist peeti üheks võtmesõnaks. Kõlama jäi, et koostöö on võimalik, kui tegeletakse ühise eesmärgi nimel ja leitakse teineteist toetavad eesmärgid ning määratletakse täpsed rollid.

Oluliseks peeti senisest enam kaasata noori, kes on sageli kõrvalvaatajate rollis ehk kasutamata ressursid. Noored on väga võimekad, kuid sageli ei taheta või ei osata seda märkata. Seetõttu kipuvad täiskasvanud laste ning noorte eest kõik ära korraldama. Omaette oskus on noorte suunamine nii, et nad saavad ise otsustada ja vastutada, kuid neil on alati see keegi, kelle käest vajadusel abi küsida.

Eelnimetatud teemad olid vaid mõned üksikud, mida mõttetalgutel käsitleti. Teraviliku kokkuvõttega, mis sisaldab rohkelt häid ideid ja mõtteid, on lugejatel peagi võimalik tutvuda Eesti Noorsootöö Keskuse kodulehel www.entk.ee.

Erinoorsootöö noortekeskuses MTÜ Öökull näitel

Viimastel aastatel on palju arutletud noortekeskuste vajalikkuse, kvaliteedi ning mõju üle. Kui paljude riskinoorteni suudab üks tavaline avatud noortekeskus ja mitetelundusühing jõuda?

Astrid Mats,
MTÜ Öökull

Olen isiklikult kokku puutunud paljude noorte, lapsevanemate ja isegi ametnikega, kellega suheldes on tihti ilmnenud, et noortekeskusi peetakse vaid kohaks, kus noor saab aega veeta. Sellega, mida tegelikult ühes noortekeskuses korda saata võib, ei olda kursis.

Antud ANKi puhul pole tegemist vaid avatud noorsootööteenust pakkuva organisatsiooniga, vaid mitetelundusühinguga, kelle tegevused ulatuvad kohalikust

ja regionaalsest tasandist isegi rahvusvaheliseni. MTÜ Öökull on spetsialiseerunud erinoorsootööle ehk noorsootööle riskinoortega. Eestis defineeritakse seda riskioludes elavate ja/või probleemkäitumisega noortele arengueelduste loomisena noorte võimete ja oskuste aktiveerimise ning motivatsiooni suurendamise kaudu.

Organisatsioon on loodud 1998. aastal eesmärgiga abistada kodu, perekonna ja turvalise kasvukeskkonna kaotanud lapsi. Riskinoored on sihtgrupiks algusest peale. Praegune avatud noorsootöö põhimõttel töötav Annelinna Laste- ja Noortekeskus pakub teenust Tartu linna vähekindlustatud perede lastele vanuses 7-17, kellele esinevad kodused probleemid (vähene materiaalne kindlustatus, kesised elamis-

tingimused, võlad vms) ja/või psühhosotsiaalsed probleemid, mis takistavad koolikohustuse täitmist ega võimalda veeta ratsionaalselt oma vaba aega. Teenuse abil, mida pakutakse 35 lapsele/noorele päevas, ennetatakse nende sattumist tänavale ja õigusrikkumisi. Lisaks osutatakse õigusrikkujatele rehabilitatsiooniteenust erinevate psühholoogiliste treeningute näol.

Aastast 2006 teeb MTÜ Öökull koostööd Tartumaa alaealiste komisjoniga, pakkudes probleemsetele alaealistele võimalust osaleda erinevates sotsiaalprogrammides (sõltuvusennetustreening, negatiivsete emotsioonide juhtimistreening (sh vihajuhtimistreening), väärtushinnangute korrigeerimise treeningutes ja teraapiates (savi- ja kunstiteraapia).

MTÜ Öökull on hea näide sellest, et avatud noortekeskused ei ole oma tegevustes kammistatud ruumidesse, riskioludes elavad ning probleemikäitumisega noored ei pruugi sinna jõudagi. Need noored tuleb enda juurde tuua või minna nende juurde - riskinoorteni jõudmiseks on vaja teha mobiilset noorsootööd.

Rahvusvahelisel tasandil on organisatsioon pühendunud erinoorsootöö valdkonna arendamisele ja noorte olukorrast teavitamisele. 2008. aastast olakse rahvusvahelise föderatsiooni European Federation of Mentoring for Girls and Women asutajaliikmeid eesmärgiga parandada tüdrukute ja noorte raskendatud olukorda, sest ka Eestis kuuluvad nad riskirühma. Samuti toetatakse Euroopa Vabatahtliku Teeni-

tuse programmi abil riskinoori, võimaldades neil programmis omandada eluks vajalikke sotsiaalseid oskusi ja kogemusi.

Kokku osales MTÜ Öökull erinevates tegevustes ja projektides 2009. aastal üle 1200 riskinoore. Võrdlusena võib tuua, et alaealiste komisjonidesse (2009. aastal 53 tükki) oli suunatud 3486 noort.

Seda statistikat vaadates saab järeldada, et avatud noortekeskus võib olla alaealiste komisjonide kõrval täiesti arvestatav erinoorsootöö tegija.

Siinkohal julgustan skeptikuid natukene rohkem tutvuma avatud noortekeskuste tööga, noortekeskuseid endid ise rohkem näitama ja teisi erinoorsootööga tegijaid eesmärkide saavutamiseks julgelt suhtlema piirkonna noortekeskustega.

Tegevused regionaalsel tasandil:

- Fööniks - militaarne noortelaager Lõuna-Eestis süütegusid toime pannud noortele.
- Öpilasmalev Hea Algus - noorte tööhõivega tegelemine
- Kesköökoss - tänavakorvpalli põhimõttel töötavad turniirid
- Projekti „Ühenduses peitub jõud“ integratsioonikoolitused
- Kübervägivaliafilmide festival „Kuldkiip“

Kohalikul tasandil:

- Laagrid „Julge olla Sina ise“ - laagrid alaealiste komisjonist suunatud
- Huvitegevuses kunsti-, näite-, kokandus-, sõprus-, saviring ja tüdrukuteklubi
- Projekt „Õiged valikud II“ - alaealistele õigusrikkujatele suunatud vihajuhtimistreening, loovteraapia ja eluviisitreening
- Projekt „Parem tulevik II“ - alaealistele õigusrikkujatele suunatud negatiivsete emotsioonide juhtimistreening, loovteraapia ja sõltuvustreening

Tunnustatud noorsootöötaja Kerli Kõiv oleks meeleldi Rõuge noor

Kerli Kõiv teeb oma igapäevast palgatööd Rõuge vallavalitsuses noorsootöö spetsialistina, kuid Rõuge Noorteklubi ja ka selle juhatuses tegutseb ta vabatahtlikult nagu iga teine selles organisatsioonis.

Liis Ehavere

Oma lapsepõlve suved on Kerli, kes ise muidu Võrus elas, veetnud Rõuges vanavanemate juures. Hiljem, seoses õpingutega on ta olnud nii Tartus kui ka Tallinnas. Noorsootööni jõudis Kerli 15 aastat tagasi, kui ta tuli tollase vallavanema kutsel Tallinnast ära Rõugesse turismivaldkonda juhtima ja sai kokku endiste heade sõpradega.

„Me otsustasime, et vaja oleks luua noorteklubi ja teha maal noorte elu huvitavamaks. Kalvi Kõva, kes on praegu Riigikogu liige, oli peamine noorteklubi looja ja arendaja. Õppisime, kuidas projekte kirjutada, leiutasime meetodeid, kuidas noori kaasata. Seda aega on päris naljakas meenutada, siis oli noorsootöö Eestis veel väga noor, pidime palju ise välja mõtlema.

Projektide elluviimisest sai igapäeva tegevus ja lõpuks oli töö maht nii suur, et vald otsustas noorsootöötaja ametisse võtta,“ meenutab Kerli ja lisab, et kuna oli enda kanda võtnud nende projektide juhtimise ja need tulid hästi välja, sai temast 2000. aastal Rõuge valla noorsootöötaja.

Tänaseks on noorsootöö struktuur Rõuges oluliselt laienenud ja inimesi on palju rohkem ametis kui aastaid tagasi.

Koordinaatoriroll noorsootöö spetsialistina

Rõuge vallas on kolm noorsootööd tegevast asutust ja nendes noortetööd tegevd inimesed. Kerli kui vallaametniku ülesanne on koordineerida kolme noortekeskuse tööd, aidata kaasa noorte volikogu tegevusele ja kujundada kohalikku noorsootöö arengut tervikuna. Rõuge Noorteklubi on mittetulundusühing, mis pakub piirkonna noortele n-ö võimalust kuuluda noortehingusse ja ühistegevuste kaudu ennast teostada. „Organisatsioon ei ole seotud erinevate huvipoolte esindamisega.

Tegemist on tavalise kodanikualgatuse põhineva organisatsiooniga, mis muide oma 80 liikmega on meie piirkonna suurim MTÜ üldse. Seda juhtivad teised inimesed kui need, kes on meie vallas noorsootööd tegemas. Järgime ikka, et noortel oleks maksimaalne võimalus otsustada ja vastutada, seetõttu on juhatuses enamikus noored,“ selgitab Kerli ja lisab, et ta on küll juhatuse liige, kuid esindab seal peamiselt seda põlvkonda, kes selle organisatsiooni kunagi löid. Samas on Kerli teadmistest noorteklubi juhatusel kasu, ta aitab neid dokumentide koostamisel ning ürituste ja projektide ettevalmistamisel. „Koostöö ja võrgustumine on olulised märksõnad, mis tagavad väga hea noorsootöö toimimise,“ usub Kerli.

Noorteklubi on südamelähedane

Rääkides noorteklubist, ütleb Kerli, et talle meeldivad praegused noorte ettevõtluskust ja töökasvatust arendavad tegevused, kuid nende tulemuslikkust saab hinnata ehk alles mõne aasta pärast. „Mulle meeldib ideekohviku töö, mida noored ise veavad ja just see noorte töøbörsi teema,“ sõnab Kerli. „Lisaks meeldib mulle endale väga koostöö Gruusiaga ning see, milliseid tegevusi me oleme rahvusvahelises koostöös suutnud Gruusia heaks teha. Minu arvates on see tulemuslik!“

Mäletatavasti oli 2008. aastal Gruusias sõda. Eelnevalt oli Rõuges läbi viidud noortevahetuse projekt. Loomulikult oli Rõuge rahvas sõjaperioodil oma sõprade pärast mures ja jälgis arenguid selles riigis. „Sõja lõppedes palusid grusiinid abi, et me püüaks aktiivset koostööd jätkata. Nad muuretsesid, et sõjaolukorra tõttu hakatakse koostööd kartma. Täna on olemas joudnud nii kaugele, et meie noorte jaoks on seoses Gruusiaga tulnud peale palju uusi positiivseid emotsioone ning sõjatemaatika ei mäletata. Intensiivne koostöötegevus on kandnud oma eesmärki,“ rõõmustab Kerli.

Lisaks toimunud noortevahetustele oli maikuus oma aastast vabatahtlikku tegevust Gruusias lõpetamas üks Võru-

Rõuge valla noorsootööspetsialist Kerli Kõiv pälvis 2010. aastal tunnustatud noorsootöötaja tiitli pikaajalise panuse eest noorsootöösse.

Kerli Rõuge valla laulu- ja tantsupeol koos Gruusia vabatahtliku Zviadi Merabishviliaga.

Foto: MARTIN MARK

maa noor ning Rõuges alustas käesoleva aasta aprillist vabatahtlikku teenistust noormees Gruusiast. „Selle eest ütleme tänu ka Euroopa Noored büroole!“ tunnustab Kerli ka teiste tööd.

Lisaks on noorteklubi noored käinud ja plaanivad edaspidigi käia Gruusias ka projektiväliselt, lihtsalt külas. Kerli ise pole Gruusias käinud: „Eelistan valikuid tehes alati, et noored saaksid käia ja osaleda niipalju, kui on võimalusi. Sel kevadel kutsuti mind küll sealse noortejuhhi pulma, kuid minu jaoks oli ajastus halb ja pidin loobuma.“

Väärtustades kogukonda ja meeskonnatööd

Niisugune ühtse eesmärgi nimel toimiv kogukond on hea meeskonnatöö tulemus. Kerli sõnul on meeskonnatöö tugevus tunda meeskonna iga liikme tugevusi ja valmisolekut neid rakendada ja tunnustada: „Siinkohal ei tohi mõelda tugevustest kui mingist erilisest andest, iga noor oskab midagi hästi teha ja ta tuleb kaasata tegema just seda, mis tal hästi välja tuleb. Saadud positiivne kogemus kutsub noort tegema järgmist sammu.“

Vallas noorsootööd tehes kuuluvad tema meeskonda kahtlemata ametis olevad noortetubade ja noortekeskuse juhid, vajadusel teised spetsialistid, noored ise, noorteklubi ning noorte volikogu esindajad. Olenevalt tegevuste teemaatikat kaasatakse ettevõtmistesse vajalikud inimesed.

„Noorteklubi puhul on tegemist noortegrupiga, kus tänaseks on jagatud erinevad vastutusvaldkonnad noorte vahel vastavalt nende oskustele, tugevustele ja huvidele. Eestvedajad-noored moodustavad ise oma meeskonnad. Tegemist on võrgustumisega oma organisatsiooni sees ja see toimib väga hästi,“ näeb Kerli. „Rõuge meeskonnatöö saladus on kahtlemata see, et meil

ei toimi n-ö hierarhilised käsu- liinid. Me ei karda tugevaid, andekaid, kapriisseid, sõnavoosavaid või muidu aktiivseid inimesi, vaid nende mistahes tugevus rakendatakse organisatsiooni toimimisse. Võin öelda, et noorsootööspetsialisti, noortejuhhi või mõne muu seotud inimese pikaajaline protsessis osalemine tuleb ainult kasuks. Olen näinud tänaste noorte arengut umbes 15 aastat ja noorte hea tundmine aitab kaasa, et nende oskused saaksid rakendatud. Vaadates praegu 10-12aastaseid noori ja nähes nende huvisid, isikomadusi ning meeleolusid, tekib meil nägemus sellest, mis on Rõuges teoksil 5 aasta pärast.“

Pingutab noorte nimel

Mitmetes, eriti linnalähedastes kohtades on probleemiks vähegi kaelakandvate aktiivsete noorte pesast väljalendamine ja kodust äraminek. See tähendab pidevalt järeelkasvu pärast pingutamist.

Kerli meelest on sõna „pingutama“ selles kontekstis igati õigel kohal: „Meie pingutamegi! Pidevalt, iga päev! Ja ei pinguta mitte ainult noorsootöötajad, vaid kogu vald tervikuna.“

Mulle meeldib Rõuge vallas see, et ükskõik mis ametipostil sa ka ei töötaks, sa järgid val-

la olulisemat visiooni - kasvava rahvaarvuga noorenev piirkond. Kõik töötavad selle nimel, et siin on hea elada ja inimesed tahavad siia tulla.

Pole tähtis, kas eelistada eakate või noorte, kõik on ühtviisi olulised. Vald arvestab iga vanusegrupiga ja allasutuste vahel käib tihe koostöö. Pole juhuslik, et meie kool on Võrumaa maakoolidest suurim põhikool, et lasteaiale peab tegema juurdeehitust, et Rõuge noortekeskuse renoveerimisele järgnevat valla teiste noortekeskuste renoveerimised, sest nende roll külaelus on nii tugev.“

Ka Rõuge noored lähevad kodukohast kaugele. Enne minekut on neil aga tugev sidusus kodukohaga.

Oleks noorsoopoliitikat nativ teismeline

Mõnikord mõtleb Kerli, et huvitav oleks olla noor tänases päevas, sest kõike pakutavat on maailmas palju. „Kuidas leida üles just see, mis on päris enda oma? Kui kõik on olemas ja kättesaadav, siis jääb järjest vähemaks seda miskit, mis inustaks maailma muutma ja parandama ning olemasolevat pühaja kohta täitma. Seetõttu ei pea me väga pettunud olema, kui noored ei jookse loosungitega tänaval ega rakenda oma tsiviilkuraasi.“

On tähtis, et nad oskavad

pakutavaid võimalusi ära kasutada ja olemasolevate vahenditega toime tulla. Ma arvan, et on isegi mugav ja turvaline täna teismeline olla,“ mõtiskleb noorsootöötaja ja lisab, et Rõuge kogemust vaadates meeldiks talle olla noor ja sellest kõigest osa saada.

Kerli usub, et tänased noorsootöötajad on mõistnud, et huviringide mitmekesisus ei eelda rühmas tohutut laste arvu, et koosolekute ruumid on noortest pungil või noorte volikogu koosolekud on protestimeelsed: „Meie noored jagunevad lihtsalt väga paljude erinevate võimaluste vahel ja noortelt ei saa oodata enam kui täiskasvanutelt.“

Eesti noortepoliitikaga on Kerli siiralt ja tõeliselt rahul. „Meil on toimivad programmid, nüüdisajastatud seadused ja strateegiad, töötavad katusorganisatsioonid. Noortele on loodud erinevaid võimalusi ja noori väärtustatakse,“ kiidab ta.

„Noortejuhid, kes kogu selle süsteemi noortele peavad vahendama, on nõrgim lüli süsteemis. Ja seda mitte nende inimeste omaduste pärast, vaid nad ei ole piisavalt motiveeritud nii rahaliselt kui ka vaba aja ressursis osas. Eks igaüks ootab teistega võrdsemat palka ja puhkust tehtud töö eest. Kui selle osa ka korda saaks, astuksime sammu edasi jätkusuutlikuma riigi poole.“

Kommentaari:

Elina Järv, Rõuge Noorteklubi juhatusel liige ja noorte volikogu esimees:

Võin kindlalt väita, et Rõuge Noorteklubi on minu elu ja tegemisi kindlasti mõjutanud!

Tänu noorteklubi ja Kerli tegevustele olen saanud võimaluse osaleda paljudes projektides ja noorsoovahetustel välismaal, mis on mulle andnud nii mõndagi, mida meenutada ja millest õppida. Tagasi Võrumaale tulemisel on kindlasti üks suur osa mängida ka Rõuge Noorteklubil, sest ma tean,

et siin toimub alati midagi ja iga-vuse või eraldatuse pärast muretsema ei pea!

Kerli on oma töös noortega väga avatud, julgustav ja motiveeriv. Ta leiab alati aega, et aidata ja nõustada noori. Tal on head ideed ja mõtted, mida ellu viia.

Julgen väita, et meie noortel on olemas kõik, mida hing ihaldab, muidugi mõistuse piires, ja selleks on väga-väga suure panuse andnud Kerli oma töökuse ja sihikindlusega. Koostöö noortega on tihe ja arvestatakse alati kõigi soovide ja ideedega.

Kerli on eeskujuks paljudele noortele, samuti ka minule!

